

Dat politieke keuzes en ontwikkelingen in een samenleving invloed hebben op de levens van mensen is voor systemische hulpverleners evident. En dat dit geen zuivere theoretische premisse is, maar een indringende realiteit wordt momenteel scherp voelbaar door een oorlog aan de grenzen van Europa. Macroverbindingen doen ertoe. Ze transformeren ervaringen, relaties en de wijze waarop men in het leven staat, geleidelijk maar ook heel abrupt. Het overweldigende en tragische bewijs daarvan rolt via beelden en verhalen van mensen dichtbij en verderaf op dit moment ons leven binnen.

Eerlijk gezegd, door deze confrontatie was het schrijven van een redactioneel niet gemakkelijk. In dit nummer wordt verdiepend ingezoomd op specifieke thema's: een systemische visie op leertherapie, een methodiek voor individuele systemische hulpverlening en handvatten voor gezinsgericht werken in de psychiatrie. In plaats van de grote macroverbindingen staat in dit nummer de verbinding met onze professie centraal. Vergeleken met de impact van sociale en politieke gebeurtenissen, zoals een oorlog, een eerder specifieke kwestie. Toch is het systemisch vakgebied ook een verbinding die ertoe doet, alleen één die in het licht van de huidige gebeurtenissen plots aan relevantie leek in te boeten.

Ik vond toch houvast bij de idee dat mensen 'open systemen' zijn en er niet zoiets als een allesbepalende context bestaat. Zelfs een grote indringende gebeurtenis definieert mensen niet volledig. Er zijn grote en kleine, zichtbare en onzichtbare samenhangen die een betekenisgevende invloed hebben op het leven en de ervaringen van mensen. Het kunnen blijven zien van de bewegelijkheid van al die invloeden is belangrijk voor systemische hulpverleners. Het zorgt er ook voor dat je als hulpverlener breed blijft kijken. Mensen worden beïnvloed door tal van verbindingen en daarin schuilt ruimte voor hoop en verandering. Laat dit nu net een thema zijn dat in de verschillende bijdragen stevig wordt uitgewerkt.

Paul Castelijns omschrijft leertherapie vanuit een systeemtheoretisch perspectief. Op een terrein waar het wemelt van interpretaties over de doelen, de vorm en de duur van leertherapie, is dat dapper en nieuw. Castelijns laat

zien dat leertherapie niet hetzelfde is als therapie, omdat professionele en persoonlijke doelen hier altijd samengaan. Hij gaat dieper in op hoe in leertherapie geleidelijk toegewerkt wordt naar het integreren van verschillende contextgebonden kennisniveaus en beschrijft wat dit betekent voor een systeemtheoretische leertherapie in individuele en in groepssetting. Een *must read* voor iedereen die geïnteresseerd is in persoonlijk-professionele leertrajecten.

In haar artikel beschrijft **Kris Decraemer** hoe een hulpverlener met behulp van de systemische netwerktekening nieuwsgierig kan blijven. Het is een werkwijze die toelaat om vele mensen en beïnvloedingen de gespreksruimte binnen te brengen als je met een individuele cliënt werkt. Door de systemische netwerktekening brengt de hulpverlener op gestructureerde wijze constructieve en lastige verbindingen vanuit het perspectief van de cliënt in kaart. De methodiek maakt relevante invloeden in het verleden, heden en toekomst van de cliënt zichtbaar, waardoor andere samenhangen in beeld komen en nieuwe dialogen mogelijk worden.

De *Column* is van **Philip Marres**. Hij beschrijft de gedwongen plaatsing van een jongere vanuit het perspectief van een hulpverlener. Wie ben je en wat doe je voor een geplaatste jongere op weg naar de residentiële voorziening? Wat is goede zorg? Alleen twee vuilniszakken geven hierop een antwoord.

Marie Van Looveren is in de pen gekropen voor een *Casuïstische mededeling*. Zij beschrijft op gepassioneerde wijze over het belang van het betrekken van de andere partner of ouder en (jonge) kinderen bij de behandeling in psychiatrie. Aan de hand van een casus krijgt de lezer inzicht in enkele werkbare elementen van deze gezinsgesprekken.

De *Boekenrubriek* is dit keer rijk gevuld. Shari Jansegers boog zich over inspiraties voor alternatieve communicatievormen. Zij vond deze in het boek van *Leni Van Goidsenhoven* met de titel: *Øngehoord. Over kleine interacties wanneer woorden niet vanzelfsprekend zijn*.

Thomas Fondelli recenseerde *In levende lijve: het lichaam in psychotherapie* van *Nelleke Niccolai*. Fondelli raakte geïnspireerd door enkele ideeën die in dit boek worden uitgewerkt.

Lieve Cottyn besprak het meest recente onderzoek van *Kim Bastaits* en *Inge Pasteels* over een maatschappelijk relevant onderwerp. *Ik zie je niet ... maar wel graag. Contactbreuk tussen ouder en kind na scheiding.*

En Phillippe De Wilde geeft een kritische reflectie op *Dood op verzoek. Bestaat de psychiatrie nog als ze euthanasie bij psychisch lijden toestaat?*, geschreven door *Abe Geldhof*.

Veel leesplezier,
Ellen Reijmers

